

Παναγιώτης Ράππας

Κι ενώ περιδιαβαίνουμε τ' ατελιέ των καλλιτεχνών με στόχο να επιλέξουμε καινούργια ή παλιότερα έργα, ώστε να ξετυλίξουμε το νήμα του διαλόγου, στην περίπτωση του Παναγιώτη Ράππα, επιλέγουμε να ξεφυλλίσουμε παρά τα sketch books του, τα οποία "Περιέχουν σκέψεις και μνήμες από τόπους που βρέθηκα και χρόνους που έζησα, δούλεψα, έκανα φίλους, συνεργάστηκα ή ερωτεύτηκα", όπως υπογραμμίζει χαρακτηριστικά ο ίδιος. Για μενα, προσωπικά, μοιάζουν με κινούμενα σχέδια μια και εμπεριέχουν μια ευαίσθητη εικαστική γραφή, αλλά και σαν παραμύθια για μεγάλους, που όμως, μέσα από τα περιγράμματα και τα κενά, επιτρέπουν στην φαντασία να εισχωρήσει μέσα τους. Είναι ένας κόσμος μαγικός... ο οποίος σε προτρέπει να βυθιστείς μέσα του και να ονειρευτείς , να ονειρευτείς χωρίς όρια...

Της Έφης Μιχάλαρου
Φωτο. Αρχείο Παναγιώτη Ράππα

Κύριε Ράππα εκτός από το βασικό σώμα της δουλειάς σας που αποτελείται από ακουαρέλες, γνωρίζουμε ότι έχετε έναν μεγάλο όγκο από sketch books, πως ξεκίνησαν;

Με δεδομένο ότι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της δουλειάς μου αφορά τα κινούμενα σχέδια -και είναι γνωστό ότι αυτή είναι μια τέχνη που απαιτεί άπειρα τον αριθμό σχέδια- μου είναι πολύ δύσκολο να προσδιορίσω πιο είναι το βασικό σώμα της δουλειάς μου. Αφήνω κατά μέρος το γεγονός ότι πολύ συχνά, σχεδόν καθημερινά, σχεδιάζω ψηφιακά και κατευθείαν στον υπολογιστή εικόνες που αποθηκεύονται με την μορφή αλγορίθμων σε κάποιο σκληρό δίσκο. Τα Sketchbooks πάλι για ένα ζωγράφο ή σχεδιαστή είναι τα προσωπικά του σημειωματάρια. Και οι σημειώσεις-σχέδια μέσα σ' αυτά αφορούν ολόκληρο το πεδίο των ενδιαφερόντων του. Αφορούν καταγραφές εικόνων που είδε ή που σκέφτηκε και θέλει να τις κρατήσει στη μνήμη ή να τις αφήσει να ωριμάσουν στον χρόνο. Μπορεί όμως να είναι και «κρυπτογραφημένα» ημερολόγια. Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με πολλά δικά μου. Περιέχουν σκέψεις και μνήμες από τόπους που βρέθηκα και χρόνους που έζησα, δούλεψα, έκανα φίλους, συνεργάστηκα ή ερωτεύτηκα. Σημειώσεις που δεν μπορεί να αναγνώσει κανείς με ευκρίνεια αλλά μπορεί ίσως, να διαισθανθεί την ένταση μιας στιγμής που πέρασε ή μιας φευγαλέας ιδέας. Μιας ιδέας που ψάχνει τον δρόμο και τον τρόπο να διατυπωθεί κάποια στιγμή στο μέλλον, αφού πρώτα ωριμάσει.

Επηρεαστήκατε από τους μεγάλους καλλιτέχνες πολλοί από τους οποίους έχουν κάνει αρκετά που έχουν εκτεθεί κιόλας κι αν ναι από ποιους;

Γνωστοί και άγνωστοι καλλιτέχνες κρατούσαν και κρατούν σημειώσεις. Άλλοι με συστηματικό τρόπο άλλο ευκαιριακά. Μου αρέσει, όταν έχω την δυνατότητα, να περνάω χρόνο μελετώντας αυτές τις «σημειώσεις» καλλιτεχνών που εκτιμώ το έργο τους. Είναι συνήθως απαλλαγμένες από το βάρος και το άγχος της επίσημης παρουσίασης ενός «έργου» και το «λούστρο» που ενίοτε αυτό κουβαλάει. Μπορεί να «διαβάσει» κανείς στις σημειώσεις τους, αποτυπωμένες με ειλικρίνεια όλες τις δημιουργικές αγωνίες που συνόδευαν τις προσπάθειες τους να διατυπώσουν όσα τους απασχολούσαν. Κάποια είναι πραγματικά αριστουργήματα. Τα sketchbooks του William Turner είναι η μεγάλη μου αδυναμία.

Ξεφυλλίζοντας μια μεγάλη ενότητα που έχουμε στην διάθεσή μας, επιλέγοντας 25 από αυτά, αισθανόμαστε ότι ξεφυλλίσουμε το προσωπικό σας ημερολόγιο, αφού εμπεριέχονται πόλεις, τόποι-τοπία που έχετε ζήσει και συνδεθεί μαζί τους.

Είναι κατά κύριο λόγο προσωπικά ημερολόγια. Και έχω φυσικά μαζί τους, μια έντονα προσωπική σχέση. Όποτε επιστρέφω σ' αυτά και τα ξεφυλλίζω, οι μνήμες από την εποχή και το χώρο που αποτυπώνουν έρχονται με μια ευκρίνεια που με ξαφνιάζει κάθε φορά το ίδιο έντονα. Το φως, η διάθεση, οι σκέψεις που με απασχολούσαν, οι φίλοι και συνάδελφοι που περνούσα τον χρόνο μου μαζί τους, είναι εκεί σαν να μη πέρασε μια μέρα. Σαν ένα Ρόδο της Ιερικούς που η δροσιά και το ελάχιστο νερό που θα το ζωντανέψει και πάλι, είναι ένα βλέμμα.

Έγχρωμα τα περισσότερα και ασπρόμαυρα κάποια από αυτά, μοιάζουν σαν κινούμενα σχέδια μια και εμπεριέχουν μια ευαίσθητη εικαστική γραφή, αλλά και σαν παραμύθια για μεγάλους, που όμως μέσα από τα περιγράμματα και τα κενά, επιτρέπουν στην φαντασία να εισχωρήσει μέσα τους.

Μάλλον αντί για απάντηση πρέπει να σας ευχαριστήσω για το κομπλιμέντο... Δύσκολα μπορώ να πω κάτι πάνω σ' αυτό. Η σχέση η δική μου είναι πολύ προσωπική και μου είναι δύσκολο να αποστασιοποιηθώ από αυτή. Είναι ίχνη της ζωής μου. Τα σημάδια που θα αφήσω πίσω μου «αποχωρώντας». Αν πράγματι μιλούν με τέτοιο τρόπο σε κάποιον που τα κοιτάζει χαίρομαι. Άλλωστε αυτός είναι ο λόγος που «επαναδιατυπώνουμε το χιλιοειπωμένο» για να θυμηθώ την φράση του B. Brecht: Για να μη νιώθουμε μόνοι.

Από όσο γνωρίζουμε, έχετε έναν μεγάλο όγκο sketchbooks, αλλά συνεχίζεται να δουλεύετε. Είναι ανεξάρτητα από το υπόλοιπο έργο σας ή συνδέονται μεταξύ τους;

Αδέλφια. Η ζωγραφική και οι εικαστικές τέχνες γενικότερα, είναι νομίζω ένας ακόμα τρόπος να διατυπώσει κανείς σκέψεις, αισθήσεις και συναισθήματα που γεννιούνται από την συμμετοχή μας σ' αυτό το μεγάλο μυστήριο που ονομάζουμε «Ζωή» και μας αφήνει απορημένους και εκστατικούς. Και όσο πιο καλά είναι διατυπωμένα, τόσο πιο πολύ απαλύνουν αυτή την αίσθηση της «μοναξιάς» που παραμονεύει στις πιο σκοτεινές και ανεξερεύνητες γωνίες της ύπαρξης μας.

Έχετε σκεφτεί να τα εκθέσετε όλα μαζί ως έναν ενιαίο έργο κι αν ναι που και με ποιο τρόπο; (σε ένα Μεγάλο Μουσείο, σαν Εγκατάσταση);

Δεν το έχω σκεφτεί έτσι. Βρίσκω όμως πάντα σ' αυτά «ξεχασμένο» και με διαφορετικούς τρόπους «χρήσιμο» υλικό. Δουλεύω αυτό τον καιρό πάνω σε ένα μικρό σε διάρκεια Animation-αναφορά στην ποίηση του Μίλτου Σαχτούρη. Ενός ποιητή που όσο τον μελετάω τόσο με εντυπωσιάζει το σθένος και η τόλμη του να «βολτάρει» σε περιοχές της ύπαρξης που συνήθως αποφεύγουμε να μπορούμε ή να παραδεχτούμε καν ότι υπάρχουν μέσα μας. Ξεφυλλίζοντάς παλιά σχέδια και τις σημειώσεις μου σ' αυτά έχω βρει απίστευτα χρήσιμο υλικό.

Πρωτη Δημοσίευση www.dreamideamachine.com

© Συνέντευξης Έφη Μιχάλαρου